

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.750/2017/9.szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Döme Attila bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

III. rendű

A felperesek képviselője:

Szűcs Péter Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd)

Az alperesek: II. rendű

III. rendű

IV. rendű

Az alperesek képviselői:

. Garamvölgyi Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Garamvölgyi Róbert Kálmán ügyvéd) II.

rendűért

jogtanácsos III. rendűért

Emese Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Kun Emese ügyvéd) IV. rendűért

A IV. rendű alperesi beavatkozó:

beavatkozó

A beavatkozó képviselője:

. Bebesi István ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Óvárosi Ítéltábla 7.Pf.21.238/2016/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Óvárosi Törvényszék 39.P.22.804/2013/91.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős rész- és közbenső ítéletet felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az I-III. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.166.700 (egymillió-százhatvanhatezer-hétszáz)

forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes felesége, a II. rendű felperes édesanyja, a III. rendű felperes lánya a II. rendű felperessel fennálló terhességének 11. hetében jelent meg a II. rendű alperesnél gondozásba vétel céljából. Az I. rendű felperes házastársa több alkalommal jelent meg a II. rendű alperesnél, legutóbb 2011. november 22-én, amikor enyhe ödéma, a lábak és kezek vizesedése, valamint csípőtáji görcsök kerültek feljegyzésre. A II. rendű alperes védőnője ekkor pihenést, diétát, valamint négy hét elteltével terhes-tanácsadáson való megjelenést javasolt a kismama részére.
- [2] A terhesség 27. hetében, 2011. november 28-án a kismamánál panaszok jelentkeztek, amely miatt kórházba szállították, és császármetszést végeztek. A későbbi kezelés ellenére az édesanya 2011. november 29-én elhunyt. A boncjegyzőkönyv szerint az alapbetegsége terhességi eclampsia volt, amely roncsoló jellegű, kamrába törő agyvérzéshez vezetett, a halál közvetlen oka az agyvérzés következtében kialakult agytörzsi beékelődés volt.
- [3] A II. rendű felperes újszülöttkori állapotára a koraszülöttség volt jellemző lényeges szövődmények nélkül, nála a magzati fejlődés időszakában a 13. terhességi héten fejlődési lemaradást észleltek, amelynek az okát nem sikerült feltárni.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [4] A felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alpereseket. A II. rendű alperessel szemben keresetük indokaként előadták, hogy a védőnő 2011. november 22-én nem az elvárható gondosság követelményeinek megfelelően látta el a kismamát, mivel nem javasolta a rendszeres vérnyomásmérést, és nem rendelt el kontrollvizsgálatot. Állították, hogy az otthoni vérnyomásmérés esetén nem lett volna kizárható, hogy a mérések során olyan vérnyomásértékek lettek volna észlelhetőek, amelyek a terhesgondozónál vagy a II. rendű alperesnél történő jelentkezést indikálták volna. Érvelésük szerint korábbi kórházi ellátás során, amennyiben a terhességi praeclampsia indulása a kismamánál felfedezésre került volna, a szükséges terápia elindulhatott volna, és ezáltal lett volna esély a terhesség idejének növelésére, amelynek folytán a magzat állapota érettebb lehetett volna. Ezzel lett volna esély a II. rendű felperes egészségkárosodásának, egyben megfelelő kezeléssel a kismama halálának elkerülésére.

- [5] Az alperesek ellenkérelmeikben a kereset elutasítását kérték.
- [6] A II. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a kismama ellátását a szakma szabályai és az elvárható gondosság szerint végezte, magatartása és a bekövetkezett haláleset között nincs okozati összefüggés.

Az első- és másodfokú rész- és közbenső ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével a III. és IV. rendű alperes kártérítési felelősségét megállapította az I. rendű felperes házastársának 2011. november 29-én bekövetkezett halálával okozati összefüggésben a felpereseket ért károkért, míg a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította.
- [8] A II. rendű alperes felelősségével kapcsolatban a szakvélemény alapján rögzítette, hogy a kismamát a terhessége során a korára tekintettel nem kellett a praeclampsia szempontjából veszélyeztetettnek tekinteni. Megállapította, hogy a védőnő szakmai tevékenysége megfelelt a szakma szabályainak, a részéről felmerült adminisztrációs hiányosságok és a kellő gondosság alapján elmulasztott intézkedések nem álltak okozati összefüggésben a káreseménnyel. Kiemelte, hogy a 2011. november 22-ei megjelenéskor a kismama állapota még nem indokolt kórházi kezelést. A védőnő a kellő gondosság elve alapján intézkedhetett volna ekkor a vérnyomásértékek rendszeres kontrolljának a megszervezése iránt, azonban ebben az időpontban még a gyanúja sem állt fenn annak, hogy nála rövid időn belül HELLP szindróma fog kialakulni. Megítélése szerint rendszeres vérnyomásmérés vagy korábbi kontroll esetén sem lehetett volna a kórfolyamatot megelőzni vagy elkerülni.
- [9] A vizeletfehérje-vizsgálattal kapcsolatban nem találta kifogásolhatónak, hogy a kismama akkori állapota alapján a védőnő november 22-én elfogadta a két héttel korábbi vizeletvizsgálat eredményét.
- [10] Mindezek alapján nem találta megállapíthatónak az okozati összefüggést a II. rendű alperes magatartása és a káresemény között.
- [11] A felperesek, valamint a III. és IV. rendű alperes részéről előterjesztett fellebbezések folytán eljáró másodfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének közbenső ítéleti rendelkezését akként változtatta meg, hogy a III.-IV. rendű alperesek egyetemleges kártérítési felelősségét állapította meg, egyebekben azt helybenhagyta.
- [12] A II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító részítéleti rendelkezéssel kapcsolatban az ítéletábra maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bírósággal. A felperesek fellebbezésére tekintettel kiemelte: kórjelző tünetek hiányában nem lehet megállapítani, hogy a november 28-án szokatlan hirtelenséggel jelentkező HELLP szindróma a védőnő november 22-ei mulasztása miatt

alakult ki. Rögzítette, hogy a II. rendű alperes részére a praeclampsia kialakulása és a HELLP szindróma későbbi jelentkezése nem volt előre látható, amely nélkül nem találta megállapíthatónak az okozati összefüggést a védőnő tevékenysége és a kismama súlyos állapotrosszabbodása, valamint későbbi halála között.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős rész- és közbenső ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték a részítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezését, és a II. rendű alperes teljes kártérítési felelősségének megállapítását a II. rendű felperes egészségkárosodásáért, valamint a III. és IV. rendű alperessel egyetemleges kártérítési felelősségének megállapítását a felperesek hozzátartozójának haláláért és az ebből eredő felpereseket ért károkért.
- [14] Kérelmük indokaként hivatkoztak arra, hogy a jogerős határozat sérti a Pp. 170. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, valamint 221. § (1) bekezdését.
- [15] Sérelmezték, hogy a másodfokú bíróság a HELLP szindróma tünetei kapcsán csak részben vette figyelembe a szakvéleményt. Érvelésük szerint a szakvélemény alapján nem azt lehet megállapítani, hogy a HELLP szindrómának nincsenek kórjelző tünetei, hanem azt, hogy az egy kóros folyamat végeredménye, amelyet megelőz a terhességi toxaemia, az annak talaján kialakuló terhességi praeclampsia, majd annak súlyosbodása, a terhességi eclampsia. Hivatkoztak arra, hogy ezt a folyamatot egyes vizsgálati eredmények, tünetek előre jelezhetik; ilyen kórjelző tünet lehet tipikusan az emelkedett vérnyomásérték és a vizeletben a fehérje megjelenése. Álláspontjuk szerint tévedtek az ügyben eljáró bíróságok, mert az okozati összefüggést nem a II. rendű alperes felróható magatartása és a HELLP szindróma között közvetlenül kell keresni, hanem a HELLP szindrómához vezető, vagy annak lehetőségét előre jelző folyamat és a II. rendű alperes mulasztása között. A II. rendű alperes mulasztását abban jelölték meg, hogy a november 22-én észleltek alapján nem rendelték el az otthoni vérnyomásmérést vagy ennek hiányában a vérnyomás-ellenőrzésre történő visszahívást. Állították, hogy ebben az esetben esély lett volna arra, hogy a HELLP szindróma november 28-ai kialakulása előtt olyan kóros vérnyomásértékekre derüljön fény, amely során kívüli orvosi vizsgálatot, ennek során egyéb vizsgálatot, így fehérjevizelet ellenőrzést, majd kórházi felvételt és kezelést tett volna szükségessé. Ebben az esetben a terhesség meghosszabbítható lett volna, és esély teremtődött volna arra, hogy a HELLP szindróma ne, vagy csak később alakuljon ki. Állították, hogy ebben az esetben esély lett volna arra is, hogy a II. rendű felperes érettebb állapotban szülessen meg, így károsodása ne következzen be vagy kevésbé súlyos legyen, illetve elkerülhető legyen a kismama halála.

[16] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a Pp. 270. § (2) és 272. § (2) bekezdésének; érdemben a jogerős határozat hatályában való fenntartását kérte, továbbra is állítva az okozati összefüggés hiányát.

A Kúria döntése és jogi indokai

[17] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[18] Az alperes alaki ellenkérelmével kapcsolatban kiemeli a Kúria, hogy a felperesek felülvizsgálati kérelmükben megjelölték a megsértett jogszabályhelyeket, és - az alperes hivatkozásával ellentétben - valamennyivel kapcsolatban előadták indokaikat, jogi érveiket a tekintetben, hogy milyen okból tartják a jogerős határozatot jogszabálysértőnek, annak megváltoztatását milyen módon kérik. A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem megfelelt a Pp. 270. § (1) bekezdésében, 272. § (1) bekezdésében, valamint 1/2016. (II. 15.) PK véleményben írt alaki és tartalmi követelményeknek, ezért azt érdemben vizsgálta.

[19] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.

[20] A Kúria a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálattal támadott részítéleti rendelkezése a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból jogszabálysértő-e.

[21] A felperesek felülvizsgálati kérelmüket kizárólag eljárási szabálysértésre alapítottan terjesztették elő.

[22] Helyesen mutattak rá: a II. rendű alperessel szembeni keresetük hivatkozási alapja nem az volt, hogy a védőnőben november 22-én fel kellett volna merülni a HELLP szindróma gyanújának. A felperesek azzal érveltek, hogy amennyiben a védőnő a november 22-én mért emelkedett vérnyomás érték alapján elrendeli a rendszeres vérnyomásmérést és kontrollt, akkor hamarabb észlelhettek volna olyan tünetet (magas vérnyomás értéket), amely a HELLP szindrómához vezető folyamatra (praeclampsia, eclampsia, toxemia) utalhatott volna. Állították, hogy amennyiben ezekre tekintettel a kismamát szakorvoshoz irányítják vagy elrendelik a hospitalizációját, úgy esély lett volna a folyamatba történő beavatkozással a gravida halálának elkerülésére.

[23] A Kúria abban egyetértett az ügyben eljáró bíróságokkal, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok - így a perbeli szakvélemény - alapján nem állapítható meg okozati összefüggés a II. rendű alperes

magatartása és a káresemény között.

- [24] A szakvélemény alapján rögzíthető, hogy a november 22-én mért, 133/92 Hgmm-es vérnyomás emelkedett értéknek számít, de önmagában nem értékelhető magas vérnyomásnak. A perben kirendelt szülész-nőgyógyász szakértő a II. rendű alperes eljárását érintő szakkérdésben úgy nyilatkozott, hogy helyes lett volna a védőnőnek felhívnia a várandós figyelmét, hogy kontroll vérnyomásmérést kell végezni a következő 1-2 hétben, emiatt jelentkezzen kontrollon vagy vérnyomását otthon mérje (31. sorszámú szakvélemény 7. oldal 9. kérdésre adott válasz). A szakértő indokoltnak tartotta volna azt, hogy a védőnő ne 4 hét múlva rendelje vissza a gravidát, hanem javasolja a gyakoribb, akár hetenkénti kontrollt a védőnői gondozásban (ugyanott 10. kérdésre adott válasz). A szakértő - mint kompetenciájába tartozó szakkérdésben - úgy foglalt állást, hogy ennek elmaradása nem minősíthető szakmai szabályszegésnek, és nem áll okozati összefüggésben a káreseménnyel. Itt jegyzi meg a Kúria, hogy a felperesek álláspontjával ellentétben az okozati összefüggés vizsgálata nem minden esetben minősül jogkérdésnek, az esettől függően lehet jog-, illetve szakkérdés is.
- [25] A szakvélemény alapján megállapítható az is, hogy gyakoribb szakorvosi vizsgálattal valószínűleg nagyobb esély lett volna a halálos kimenetel elkerülésére, ugyanakkor szakértőileg nem volt indokolt, hogy a vizitét követően (a 2011. november 22-ét követő 1-2 napon belül) a védőnő azonnali vagy soron kívüli szakorvosi vizsgálatot javasoljon. A Kúria a szakvélemény alapján az eljárt bíróságokkal egyezően foglalt állást abban a kérdésben, hogy a védőnői gondozás előbbieknél megfelelő szakszerűsége esetén sem lett volna mód a folyamat megelőzésére vagy kivédésére. A szakvélemény alapján egyértelműen rögzíthető, hogy akár az otthoni vérnyomásmérés megszervezése, akár a védőnőnél gyakoribb kontroll a várandós 1 hét múlva történő visszarendelését jelentette volna, amelyre már nem kerülhetett volna sor annak elrendelése esetén sem, tekintettel a 28-án este hirtelen jelentkező és végzetessé váló tünetekre. Egyetértett tehát a Kúria a jogerős döntésben foglaltakkal annyiban, hogy a védőnőt tevékenysége során nem terheli olyan szakmai szabályszegés, amely - a fenti indokok alapján - okozati összefüggésbe hozható a kismama halálával.
- [26] Az ítélet tábla tehát a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegelésével jutott az elsőfokú bírósággal egyezően arra az álláspontra, hogy okozati összefüggés hiányában a II. rendű alperest nem terheli kárfelelősség; döntését a Pp. 221. § (1) bekezdése alapján, jogi érveinek kifejtésével indokolta.
- [27] A kifejtettek tekintettel a Kúria a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálattal támadott részítéleti rendelkezését a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az mindenben megfelelt az irányadó jogszabályoknak.

Záró rész

- [28] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a II. rendű alperessel szemben pervesztes felpereseket a 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a II. rendű alperes részére a jogi képviseletével összefüggésben felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a felülvizsgálati pertárgyérték alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával állapította meg.
- [29] A felperesek költségmentessége folytán le nem rótt, az Itv. 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesek pervesztességére tekintettel, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperesek kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. április 25.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
HM